

בעזה ש"ת

מים עמוקים עצה כלב איש ואיש תבונה ידולה
סטריקוב

עצה ותבונה

דברי תורה
מכ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה
'עומק לב'

שיעורים ושיחות קודש
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת וירא תשפ"ד

מכון זכור
לאברהם
סטריקוב

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

בקול רנה ושמחה מתוך הדרת כבוד וחרדת קודש באנו לשנר בזאת ברכת מזל"א טבא מעומקא דליבא

קדם פני מורה דרכינו ומאיר נתיבותינו עטרת ראשינו ונזר תפארתינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה בהולדת הנכדה שתחי' בת לחתנו הרה"צ ר' מרדכי שמריהו הובין שליט"א

אחת היא הברכה קדם הסב הדגול מזרינו הגה"צ שליט"א חדב"ן כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע

יהא רעוא מן קדם אבוהון דבשמיא שירווי רוב נחת ותענוג דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח בבריות נופא ונורא מעליא, ומצלאון אנו לחיי מלכא שיאריך ימים על ממלכתו ויחננו במעגלי צדק על מי מנוחות עד ביאת נו"א צדק בב"א.

קובץ ע"ט

ערש"ק

פרשת וידא

תשפ"ד

לתרומות והנצחות:

052-7620204

לקבלת הגליון בדוא"ל:
a609200101002@gmail.com

נדבת

הר"ר דניאל גרליץ הי"ו

לרגל הכנס בנו שמעון ני"ו

לעול תורה ומצוות

שמחת הבר מצוה אי"ה ביום א' הבעל"ט אור לכ"ב חשוון

באולמי שמח תשמח רח' ישמח משה 27 בני ברק בשעה 9:15

יה"ר שירווי רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח

נדבת

הר"ר שמואל חיים חסידה הי"ו

לרגל שמחת נישואי בתו בשעטו"מ

עב"ג החתן גבריאל שמעון הופמן ני"ו

החתונה אי"ה ביום א' כ"א חשוון הבעל"ט

באולמי עטרת פרידמן רח' יהודה הנשיא 55 אלעד

יה"ר שירווי רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח

לע"נ

האשה מרת צפורה ב"ר דוד ע"ה

נלב"ע כ' חשוון

לא השאירה אחריה זש"ק

ת.נ.צ.ב.ה.

נדבת

הר"ר זאב וואלף ברנשטיין הי"ו

לרגל שמחת הולדת הבת בשעטו"מ

ברכת מזל טוב להסבים

הר"ר דוד יואל ברנשטיין הי"ו

הרה"ח ר' חיים לייב ברנשטיין הי"ו

להולדת הנכדה-הנינה

יה"ר שירווי רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח

לע"נ

הרה"ח בן ציון לבנשטיין ב"ר ברוך ז"ל

נלב"ע כ' חשוון

לא השאיר אחריו זש"ק

ת.נ.צ.ב.ה.

יו"ל ע"י

רחוב דוד 32 ירושלים

ניתן להאזין לשיעורי
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי
במערכת 'קול סטריקוב'
מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין
לאחר השיעור
בקו שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר
שליט"א ב'קול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

וירא

וימחר אברהם האהלה אל שרה
ויאמר מהרי שלש אים
קמה סלת לושי ועשי עגות (ית, ו).

ובגמרא (ב"מ פ"ו): "כתיב 'קמת' וכתיב
'סלת', אמר ר' יצחק מכאן
שהאשה נרה עיניה צאורחים יותר מן
האיש". וברש"י שם: "'סולת', עדיף
מקמת, 'מכאן' שהאשה עיניה נרה
צאורחין, היא אמרה קמת והוא סולת".

והנה בגרסאות ישנות (ראה פרדס יוסף אות
יח) איתא להיפך: "היא אמרה
סולת והוא קמת". והוא תמוה, שא"כ
אדרבה מוכח שהאיש עיניו נרים
צאורחים יותר מן האשה. וכבר האריכו
המפרשים לצאר גרסא זו.

ומרן הגה"ק מטישבגוב זי"ע ציאר,
שהנה בכל מצוות ה' יש מידה
ושיעור איך ועד כמה להוליא על קיומם,
וכדשנינו (ב"ק ט). "צהידור מצוה עד
שליש צמלוא", וכן מה שהתקינו צאושא

"המצוה אל יצונו יותר מחומש" (כתובות
ג). וכן עד"ז צפרטיות, בכל מצוה ואופן
של קיום מצוה, ישנה מידה נכונה
וראויה, הכל לפי העניין, לא לפחות
מדאי, ולא לגזם ציותר.

ועד"ז כתב הרמב"ם (שמונה פרקים פ"ד,
ובקרה הל' דעות פ"ג הל' ד"ג) שכל
ענייני המידות נריך ללכת צדרך
האמצעית, היינו שלא יהיה כילי מדאי
ולא פזרן ציותר, לא אכזרי מדאי ולא
רחמן ציותר, אלא ינהג צאופן הממוצע,
שהוא שציל הזהב.

ובמו כן צמצוות הכנסת אורחים, שיש
גבול כמה נריך לכבד את האורח,
והצב נקצע צכל אורח לפי מה שהוא,
כגון שאין להשוות הכנסת אורח תלמיד
חכם להכנסת אורח עם הארץ, שאין זה
רצון התורה לנהוג צאותו הכבוד צת"ח
וצעם הארץ כאחד, וכן צכל מקרה לגופו
יש לשער מהי המידה הנכונה הנדרשת
על פי תורה צזה, ואין לאדם להיות פזרן

הראוי להכנסת אורחים דהכא, חזינן
שהאשה עיניה נרות באורחים יותר
מהאיש, שלכן הוצרכה לנהוג בקצה השני
של פזרנות יותר מן המידה.

עוד ביאור בדברי רש"י מתאמרה
משמיה דהגאון רבי יהושע
טרונק וצוק"ל אב"ד קופטנא, שפעם
הוא עוצדא שהגיע אליו איזה אורח
חשוב, והורה לשמש להציא לכבוד האורח
את היין המשוחח המונח צפינה פלונית,
ולא מצא והציא יין אחר, והורה לו הגאון
מקוטנא לחזור ולהציא דווקא את היין
הזה, ושוצ לא מצא והציא יין אחר, וכן
חזר ונסנה הדבר כמה פעמים. עד שקם
הגר"י בעלמו לחפש את היין. תמהה
לפניו הרצנית, מה הינך רוצה, הרי מה
שלקח השמש הוא יין טוב דיו.

בענה הגר"י שעתה נתבאר לו פירוש
דברי רש"י, שאצרהם אמר קמח
והיא אמרה סולת, היינו שאצרהם אמר
שזה עדיין קמח וממילא אי"ז ראוי
להציאו לאורחים, ואילו היא אמרה שזה
כבר בגדר סולת, ושפיר מכאן שהאשה
עיניה נרים באורחים.

ציותר לתת לכל אורח את המזון המשוחח
ציותר.

והנה אצרהם אצינו ע"ה הצין צרוחצ
דעתו ששיעור הכיצוד הנכרך כאן
הוא לתת להם קמח ואין נורך צסולת,
שזהו המידה הראויה צמנצ הזה
וצאורחים הללו.

אולם טעמה של שרה ע"ה היא, על פי
דברי הרמב"ם שם, שכל האמור
הוא רק באחד שאינו קמנן וכילי, שאז יש
לו לנהוג צדרך הממוצעת, אצל זה
שצטצעו הוא נוטה לקצה המגונה, אזי
כדי לתקן את מידתו, נריך ללכת לקצה
השני ולהיות פזרן ציותר, ועי"ז ישצור
את מידתו הרעה, ואז אחר שישצר את
מידת קמננותו, יחזור וינהג צדרך
האמצעית.

ועל כן שרה, כיוון שצטצע נפשה,
כטצע שאר הנשים שעיניהן נרות
באורחים, הייתה נריכה לשצור מדה זו,
וזאת ע"י שתלך צקצה השני ותפזר
הרצה יותר מן המידה על הכנסת
אורחים, ולכן אמרה 'סולת'.

ושפיר, ממה שראינו שהוסיפה שרה
על מה שקצע אצרהם צשיעור

ליקוטי אמרים תניא - פרק ו' [ב]

כל בעלי חיים השמאים ואסורים באכילה וקיום גופם וקיום וחיות כל מאכלות אסורות מהצומח כמו ערלה וכלאי הכרם כו' וכמו שכתוב בעין חיים שער מ"ט פ"ו וכן קיום וחיות כל המעשה דבור ומחשבה של כל שם"ה לא תעשה וענפיהן כמו שכתוב שם סוף פ"ה.

אלא שהקליפות הן נחלקות לשתי מדרגות זו למטה מזו, המדרגה התחתונה היא שלש קליפות השמאות ורעות לגמרי ואין בהם טוב כלל ונקראו במרכבת יחזקאל 'רוח סערה וענן גדול' וגו' ומהן נשפעות ונמשכות נפשות כל אומות עובדי גלולים וקיום גופם ונפשות

לקוטי אמרים תניא - פרק ז' [א]

שמים, אלא רצון הגוף וחפצו ותאותו ואפילו הוא צורך הגוף וקיומו וחיותו ממש, אלא שכוונתו אינה לשם שמים כדי לעבוד את ה' בגופו, לא עדיפי מעשה דבור ומחשבות אלו מנפש החיונית הבהמית בעצמה, והכל כאשר לכל נשפע ונמשך ממדרגה השנית שבקליפות וסטרא אחרא שהיא קליפה רביעית הנקראת קליפת נוגה שבעולם הזה הנקרא עולם העשיה רובו ככולו רע

אך נפש החיונית הבהמית שבישראל שמצד הקליפה המלובשת בדם האדם כנ"ל ונפשות בהמות וחיות ועופות ודגים טהורים ומותרים באכילה, וקיום וחיות כל הדומם וכל הצומח המותר באכילה, וכן קיום וחיות כל המעשה דבור ומחשבה בענייני עולם הזה שאין בהם צד איסור לא שרש ולא ענף משם"ה מצות לא תעשה וענפיהן דאורייתא ודרבנן רק שאינן לשם

רק מעט טוב מעורב בתוכה ושממנה באות מדות טובות שבנפש הבהמית שבישראל כמו שכתבנו לעיל (פיק 6) והיא בחינה ממוצעת בין שלש קליפות הטמאות לגמרי ובין בחינת ומדרגת הקדושה, ולכן פעמים שהיא נכללת בשלש קליפות הטמאות וכמו שכתוב בעץ חיים שער מ"ט ריש פ"ד בשם הזהרן, ופעמים שהיא נכללת ועולה בבחינת ומדרגת הקדושה.

דהיינו כשהטוב המעורב בה נתברר מהרע וגובר ועולה ונכלל בקדושה, כגון דרך משל האוכל בשרא שמינא דתורא ושותה יין מבושם להרחיב דעתו לה' ולתורתו כדאמר רבא (יומא עו:) 'חמרא וריחא' כו' או בשביל כדי לקיים מצות ענג שבת ויום טוב, אזי נתברר חיות הבשר והיין שהיה נשפע מקליפת נוגה ועולה לה' כעולה וכקרבן, וכן האומר מילתא דבדיחותא לפקח דעתו ולשמח לבו לה' ולתורתו ועבודתו שצריכים להיות בשמחה וכמו שעשה רבא לתלמידיו שאמר לפניהם מילתא דבדיחותא תחלה וברחי רבנן (שנא ל:)

אך מי שהוא בזוללי בשר וסובאי יין למלאות תאות גופו ונפשו הבהמית שהוא בחינת יסוד המים מארבע יסודות הרעים שבה שממנו מדת התאוה, הנה על ידי זה יורד חיות הבשר והיין שבקרבו ונכלל לפי שעה ברע גמור שבשלש קליפות הטמאות וגופו נעשה להן לבוש ומרכבה לפי שעה, עד אשר ישוב האדם ויחזור לעבודת ה' ולתורתו כי לפי שהיה בשר היתר ויין כשר לכך יכולים לחזור ולעלות עמו בשובו לעבודת ה' שזהו לשון 'היתר' ו'מותר' כלומר שאינו קשור ואסור בידי החיצונים שלא יוכל לחזור ולעלות לה' רק שהרשימו ממנו נשאר בגוף ועל כן צריך הגוף לחיבוט הקבר כמו שכתבנו לקמן (פ"ט) מה שאין כן במאכלות אסורות וביאות אסורות שהן משלש קליפות הטמאות לגמרי הם אסורים וקשורים בידי החיצונים לעולם ואין עולים משם עד כי יבא יומם ויבולע המות לנצח, כמו שכתוב (זכריה יג, 3) 'ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ' או עד שיעשה תשובה גדולה כל כך שזודנות נעשו לו כזכיות ממש.

דולה התבונה

עבודת ה' בעסקי הגשמיות

שיעור בספה"ק לקוטי אמרים תניא

ליל שישי פרשת לך לך תשפ"ד

הנבראים שהם איסור בעצם יונקים חיותם מג' קליפות הטמאות

בפרק זה ביאר התניא את עניין הנפש הבהמית, על כל חלקיה, ה'עשר כתרין דמסאבותא', וג' לבושיה, המחשבה דיבור ומעשה שאינם מצד הקדושה, והעמיד בזה יסוד גדול, שכל המעשים, הדיבורים והמחשבות, אשר לא לה' המה, אף אינם דברי איסור, הרי הם מצד הקליפה, ושורים תחת ממשלת הסטרא אחרא, כי סטרא אחרא היינו שהוא מצד אחר, לא מצד הקדושה, וכל דבר שאינו שייך לקדושה, ממילא הוא סטרא אחרא וקליפה.

ובעת ממשך ומבאר עניין זה: אלא שהקליפות הן נחלקות לשתי מדרגות זו למטה מזו, המדרגה התחתונה היא שלש קליפות הטמאות ודעות לגמרי ואין בהם טוב כלל - אמנם פשוט שכל דבר בעולם יש בו חיות אלוקית, שהרי "ואתה מחיה את כלם" כתיב (נמ"ה ט, ו), ובלא חיות אלוקית לא ייתכן קיום לשום נברא בעולם, אלא הכוונה שבג' קליפות אין בהם טוב כלל באיתגליא, אלא החיות האלוקית המקיימת אותם היא באיתכסיא - ונקראו במרכבת יחזקאל (יחזקאל א, ז) - שמדבר שם על כל מערכת המרכבה העליונה, והכוחות המתנגדים לסטרא דקדושה שהם - 'רוח סערה וענן גדול' וגו' - 'ואש מתלקחת' - ומהן נשפעות ונמשכות נפשות כל אומות עובדי גלולים וקיום גופם ונפשות כל בעלי חיים הטמאים ואסורים באכילה וקיום גופם

וקיום וחיות כל מאכלות אסורות מהצומח כמו ערלה וכלאי הכרם כו' וכמו שכתוב בעין חיים שער מ"ט פ"ו - שכל הנבראים הללו יונקים את חיותם מג' קליפות הטמאות, כי הם חפצי איסור בעצמם, וכמו שיבאר לק' ש'אסור' הוא מלשון קשר, היינו שהם קשורים ברע ואין להם אפשרות לעלות לקדושה - וכן קיום וחיות כל המעשה דבור ומחשבה של כל שם"ה לא תעשה וענפיהן כמו שכתוב שם סוף פ"ה - אדם שעושה מעשה איסור, או מדבר דיבור אסור, או הושב מחשבה אסורה, מנין יונק את חיותו בעת העבירה, מג' קליפות הטמאות.

'ויהיו כל מעשיך לשם שמים'

וממשיך בפרק ז': אך נפש החיונית הבהמית שבישראל שמצד הקליפה המלוכשת בדם האדם כנ"ל - יונקת ממקום אחר, לא מאותו מקור של נפשות הגויים, והוא דבר נפלא, שגם בנפש הבהמית יש הבדל בין בני ישראל לבין הגויים - ונפשות בהמות וחיות ועופות ודגים מהורים ומותרים באכילה, וקיום וחיות כל הדומם וכל הצומח המותר באכילה, וכן קיום וחיות כל המעשה דבור ומחשבה בענייני עולם הזה שאין בהם צד איסור לא שרש ולא ענף משם"ה מצות לא תעשה וענפיהן דאורייתא ודרבנן - בלשונו 'לא שורש ולא ענף' בא להדגיש, שהנה יש דברים שאינם לא תעשין מפורשים בתורה ולא בדברי סופרים, אולם הם ענפים משם"ה הל"ת או מאיסורי חכמים. וכדחזינן בספדה"ק חרדים שמונה את כל המצוות מן התורה ומדברי סופרים, ומונה ג"כ את 'ענפי המצוות', היינו דבר הנלמד מגוף המצוה. ואף שאין זה המצוה עצמה המפורשת בתורה, ולעתים ג"כ לא נמצאנה בשולחן ערוך, אולם יש חובה לקיימה בכלל חיוב המצוה עצמה, וכן בלא תעשין, שיש הלא תעשין עצמם המפורשים בתורה, ויש את ענפיהן, היינו הדברים הנלמדים מהן. אבל כאן מדובר באופן שאין בהם שום איסור, אף לא ענף איסור - רק שאינן לשם שמים, אלא רצון הגוף וחפצו ותאותו -

ויותר מזה - ואפילו הוא צורך הגוף וקיומו וחיותו ממש, אלא שכוונתו אינה לשם שמים כדי לעבוד את ה' בגופו - זהו היסוד הגדול האמור בשולחן ערוך סי' רלא, ובנוי על דברי המשנה באבות (ג, ב) "וכל מעשיך יהיו לשם שמים", וכבר שנוי

בכתובים (משלי ג, ו) "בכל דרכיך דעהו". ובשו"ע שם מבאר בפרטיות איך יעשה אדם כל דבר, באכילתו בשתייתו בשינתו וכו' לשם שמים, ומסיים שם ש"מי שנוהג כן, עובד את בוראו תמיד", בלי שום הפסקה, כי אף כאשר הוא עוסק בעניינים גשמיים הרי הוא עושה זאת מתוך עבודת ה'.

יש בזה לשון פלא של הרמב"ם בהקדמתו לאבות - השמונה פרקים (פיק ה), שהאריך בעניין זה של לעשות כל דבר לשם שמים, סיים שם: "וכבר כללו חז"ל זה הענין כולו בקצרה במלות מועטות מורה על זה הענין הוראה שלימה מאד, כשאתה תבחן קוצר המלות איך ספרו זה הענין הגדול והעצום כולו אשר חברו בו חבורים ולא השלימה, תדע שנאמר בכח אלקי בלא ספק, והוא אמרם בצוואותיהם 'וכל מעשיך יהיו לשם שמים', וזהו הענין אשר ביארנוהו בזה הפרק". זהו ממש 'כח אלוקי', להכניס בחמשה מילים יסוד גדול כל כך.

כל עסקי הגשמיות מלובשים בקליפת נוגה, שמעורב בה טוב ורע

אולם כאשר אין האדם עוסק בענייני הגשמיות לשם שמים, אף בדברים הנצרכים לקיום גופו, אז - לא עדיפי מעשה דבור ומחשבות אלו מנפש החיונית הבהמית בעצמה, והכל כאשר לכל נשפע ונמשך ממדרגה השנית שבקליפות וספרא אחרא שהיא קליפה רביעית הנקראת קליפת נוגה שבעולם הזה הנקרא עולם העשיה רובו ככולו רע רק מעט טוב מעורב בתוכה - פירוש 'נוגה' שיש בו חושך ואור מעורבים זה בזה, היינו שקליפה זו מעורבת מטוב ורע, ואינה כשאר הקליפות הטמאות שהם כולם רע - [שממנה באות מדות טובות שבנפש הבהמית שבישראל כמו שכתבנו לעיל (פיק ה)] - מלבד המידות טובות הבאות על ידי עבודה, יש ג"כ מידות טובות המושרשות בטבע נפשו הבהמית, וכדאיתא בגמרא (ינמות עט). "שלשה סימנים יש באומה זו הרחמנים והביישנים וגומלי חסדים", מידות אלו הן בטבע נפש בן ישראל, בלי שום עבודה.

והיא בחינה ממוצעת בין שלש קליפות הטמאות לגמרי ובין בחינת ומדרגת הקדושה, ולכן פעמים שהיא נכללת בשלש קליפות הטמאות [כמו שכתוב בעין חיים שער מ"ט ריש פ"ד בשם הזהר], ופעמים שהיא נכללת ועולה בבחינת

ומדרגת הקדושה – וכמו שיבאר, שהאדם בעצמו בכוחו לפעול ע"י מעשיו איפה תעמוד קליפת נוגה, אם להורידה לגמרי למקום ג' קליפות הטמאות, או להעלותה אל הקדושה –

את קליפת נוגה אפשר להעלות אל הקדושה
כאשר עוסקים בענייני העוה"ז לשם שמים

דהיינו כשהטוב המעורב בה נתברר מהרע וגובר ועולה ונכלל בקדושה, כגון דרך משל האוכל בשרא שמינא דתורא ושותה יין מבושם – כאשר מטרתו היא להרחיב דעתו לה' ולתורתו כדאמר רבא (יומא עו:): 'חמרא וריחא' כו' – "פקחין", "פקחוני, עשאוני פקח" (רש"י), ללימוד התורה – או בשביל כדי לקיים מצות ענג שבת ויום טוב, אזי נתברר חיות הבשר והיין שהיה נשפע מקליפת נוגה ועולה לה' בעולה ובקרבת –

התניא נוקט דווקא משל זה כדי לבטא את נקודת החידוש שבדבר, שהרי זאת אפשר להבין בניקל שאם אדם אוכל מאכל פשוט וזול ומכח זה לומד אח"כ כמה שעות, וכדברי חז"ל (אבות ו, 7) "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה וכו' ובתורה אתה עמל", אזי מובן היטב שהאוכל הזה שאכל לצורך קיום וחיוזוק גופו כדי שיוכל ללמוד עולה אל הקדושה, אולם אפשר לחשוב שכשאוכל מאכלי תענוג, כמו בשר ויין, אין זה יכול להפוך לקדושה.

ועל כך מלמדנו התניא שאין זה כן, כי כל הגשמיות היא בבחינת קליפת נוגה, שיש בה ג"כ טוב, וממילא יכולה לעלות אל הקדושה, אלא הכל תלוי לאיזו מטרה עושים זאת, אם התענוג הוא עיקר התכלית של האדם, ואף אם אינו מבקש תענוג אלא שזה מה שהיה לפניו לאכול, הרי זה קליפה גמורה. ואילו אם עשה זאת כדי שהלימוד אח"כ יהיה באופן נעלה יותר, וכגון שאוכל 'בשרא שמינא דתורא' – דוגמא זו לומדים מזהגמ' בב"ק (עג.) שאמר רב נחמן לרבא על איזה דבר הלכה "והאי דלא אמרי לך באורתא דלא אכלי בשרא דתורא", והכוונה (לפי פירוש אחד בדברי הראשונים שם, ראה רש"י ותוס') שהיה חלש וע"י שאכל 'בשרא דתורא' התחזק והיה יכול להשיג

את אותו דבר הלכה. וכן 'יין מבושם', והוא מה שמביא התניא מרבא שאמר על עצמו 'חמרא וריחני פקחין' – אם זאת היא המטרה, שעל ידי אכילת מאכלים משובחים אלו יתחזק מוחו ולבו ללימוד התורה, הרי אכילה זו עולה לקדושה (ובסגנון זמנינו אפשר להביא דוגמא דומה את שתיית הקאווע, בעצם יכולים לשתות מים, אולם כאשר אדם יודע שקאווע יעזור לו ללמוד יותר, והוא אכן לומד אח"כ מכח שתייה זו, הרי מתעלה הקליפת נוגה המלוכשת באותו קאווע והופכת לקדושה).

וכן כאשר האדם אוכל מאכלים משובחים לשם מצוות עונג שבת ויו"ט, שאז הרי זה מצווה ממש, ולא רק הכשר מצוה כמו כאשר אוכל מאכלים אלו כדי שיתחזק ללימוד התורה, בוודאי 'נתברר חיות הבשר והיין שהיה נשפע מקליפת נוגה ועולה לה' כעולה וכקרבן', דברים נפלאים, שטיקל גשמיות, אם אכלוהו לשם שמים, הרי זה נחשב כקרבן וכעולה.

וכן האומר מילתא דבדיחותא לפקח דעתו ולשמח לבו לה' ולתורתו ועבודתו שצריכים להיות בשמחה וכמו שעשה רבא לתלמידיו שאמר לפניהם מילתא דבדיחותא תחלה וברחי רבנן (שם ל:) – שהתורה תהיה מתוך שמחה, במצב רוח טוב, עם געשמאק, אז ג"כ המילתא דבדיחותא, שהיא מצד עצמה קליפת נוגה, עולה אל הקדושה.

גם כאן, המשל בא לחדש, כי בוודאי כאשר מדבר האדם דיבורים נצרכים לצורך קיום גופו, ועושה זאת לשם שמים כדי שיוכל ללמוד ולעבוד את ה', הדיבורים הללו עולים אל הקדושה. אבל מילתא דבדיחותא שאין בו לכאורה שום תועלת ממשית, מכל מקום גם אותה אפשר להעלות אל הקדושה, אם התכלית הוא כדי שיוכלו ללמוד בשמחה.

מציינים כאן נקודה מעניינת, שהתניא כתב שלושה מטרות בשמחה, 'ולשמח לבו לה', ולתורתו, ועבודתו'. והדברים מדוקדקים, שהרי מצאנו (שם ס) ש"אין שכינה שורה לא מתוך עצבות וכו' אלא מתוך דבר שמחה של מצוה", וזהו 'לשמח לבו לה', לזכות להשראת השכינה. עוד אמרו שם "וכן לדבר הלכה" (וע"ז הביאו עובדא דרבא), וא"כ גם 'לתורתו' צריך שמחה. וכן 'לעבודתו', "איזו היא עבודה שהיא בלב

הוי אומר זו תפלה" (מעניית 3), שגם שם צריך שמחה, וכדשנינו (נרכות 6א). "אין עומדין להתפלל לא מתוך עצבות כו' אלא מתוך שמחה של מצוה". לשלושה עניינים אלו צריך אפוא במיוחד את השמחה.

וכמובן שהתניא דיבר כאן בקיצור, על כמה דוגמאות בהם רואים איך אפשר להעלות את ענייני הגשמיות לקדושה, אבל כן הוא בכל עסקי העולם הזה, שאם מקשרים אותם באופן מסוים לקדושה, הרי הם מתעלים ומתקדשים ג"כ.

כאשר אינו עוסק בענייני הגשמיות לשם שמים
אזי יורד חיותם לפי שעה לג' קליפות הטמאות

אך מי שהוא בזוללי בשר וסוכאי יין למלאת תאות גופו ונפשו הבהמית שהוא בחינת יסוד המים מארבע יסודות הרעים שבה שממנו מדת התאוה, הנה על ידי זה יורד חיות הבשר והיין שבקרבנו ונכלל לפי שעה ברע גמור שבשלש קליפות הטמאות - אולם זה רק 'לפי שעה', וכמו שיבאר לק' - וגופו נעשה להן - לג' קליפות הטמאות - לבוש ומרכבה לפי שעה -

אולם כל זה הוא - עד אשר ישוב האדם ויחזור לעבודת ה' ולתורתו - היינו שירידה זו של קליפת נוגה לג' קליפות הטמאות אפשר לתקנה - כי לפי שהיה בשר היתר ויין בשר לכך יכולים לחזור ולעלות עמו בשוכו לעבודת ה' שזהו לשון 'היתר' ו'מותר' כלומר שאינו קשור ואסור בידי החיצונים שלא יוכל לחזור ולעלות לה' - דבר שקשור ו'אסור' בג' קליפות הטמאות אי אפשר להעלותו, אבל 'היתר' אפשר עוד להעלות - רק שהרשימו ממנו נשאר בגוף ועל כן צריך הגוף לחיבוט הקבר כמו שכתבנו לקמן (פ"ט) - חיבוט הקבר אינו עונש, אלא זיכור הנדרש כדי שתוכל הנשמה לזכות לתענוג הרוחני בגן עדן, ומכך היא צריכה להזדכך, מהרושם שהשאירו בה עסקי העוה"ז שנעשו שלא לשם שמים -

מה שאין כן במאכלות אסורות וביאות אסורות שהן משלש קליפות הטמאות לגמרי הם אסורים וקשורים בידי החיצונים לעולם ואין עולים משם עד כי יבא יומם ויבולע המות לנצח, כמו שכתוב (זכריה יג, 3) 'ואת רוח הטומאה אעביר מן

הארץ' - לעתיד לבא שאז יתבטלו ממילא כל ג' הקליפות הטמאות - או עד שיעשה תשובה גדולה כל כך שזדונות נעשו לו כזכיות ממש - בחינה נעלית יותר של תשובה, שיכולה לפעול גם להעלות את הקשור ואסור ברע ולהפכו לקדושה.

גם בדורנו שקשה מאוד לעשות הכל לשם שמים יש
עכ"פ להכניס מחשבה של לשם שמים בכל דבר

והנה העניין המדובר של עבודת ה' בענייני היתר, על ידי עשייתם לשם שמים, היה עניין חזק מאוד אצל עובדי ה', חסידים ואנשי מעשה, והוא בוודאי מן היסודות הגדולים ביותר בחסידות, איך עובדים את ה' בכל עסקי העוה"ז.

אכן בדורנו עבודה זו קשה וכבדה מאוד, המוחות נחלשו, וגם העוה"ז נהיה הרבה יותר גם וחומרי, וכל ההנהגה הרווחת בעולם היא באופן של ריבוי תאוות ומותרות, וזה נכנס גם למחננו, וממילא קשה לדרוש ולתבוע לעשות הכל רק כפי הנצרך לעבודת ה', כי אנה אנו באים.

אולם עכ"פ זאת יש לנו להוציא מפרק ז' בתניא, שיש לרכוש את החכמה הזו איך לקשר כמה שיותר את עסקי העוה"ז לשם שמים, אפשר לאכול בשרא שמינא דתורא לשם שמים, ואז זה הופך לקדושה, ישנם הרבה אופנים, על דרך האמור כאן בתניא, לקשר את תענוגי העוה"ז לעבודת ה', אם זה כדי להיות בשמחה, לה', לתורתו ולעבודתו, וגם עצם השמחה יכולה להיות מטרה ותכלית קדושה, ואם זה כדי לקבל כח ורוב אונים, וכן כל כיוצא בזה. והכלל הוא, שאת אותה מעשה, אפשר לעשותה עם מחשבה של לשם שמים, ואז הרי מרוממים אותה לקדושה, ואפשר שלא לחשוב בה לשם שמים, ואז הרי היא נופלת ר"ל אל הקליפה. יהודי שחי כך, עם סימן רל"א, שכל דבר שעושים מחפשים איך ניתן להכניס בו את הלשם שמים, הרי כל חייו משתנים למעליותא.

עצה להעלות הכל לקדושה - על ידי המאה ברכות

ויש בזה עוד דרך השווה לכל נפש להעלות את עסקי העוה"ז לקדושה, וכדאיתא מדהאריז"ל⁵ (ראה ספר הליקוטס דצריס ט, ג) שהמאכלים יש בהם קליפה - והיינו

כאמור, שכל הדברים הגשמיים מלוכשים בקליפה – וכאשר האדם אוכל הרי הוא מתגשם גם כן. אולם כאשר מברך את ברכות הנהנין בכוונה, אזי הוא מזכך בזה את המאכל מן הקליפה המלוכשת בו, ואז אינו מתגשם באכילתו.

והנה עצה זו היא דבר בעתו, כי בפרשת השבוע נרמז עניין הברכות, וכדאיתא בזוה"ק בפרשתנו (עו.) "הא נשמתא עילאה כו' כד בעיא לנחתא להאי עלמא (כאשר הנשמה מבקשת לרדת לעוה"ז), אומי לה קודשא בריך הוא למיטר פקודי אורייתא ולמעבד רעותיה (הקב"ה משביע אותה לשמור את מצוות התורה ולעשות רצונו – והוא כדברי חז"ל המובאים בתחילת התניא 'משביעים אותו תהי צדיק ואל תהי רשע'), ומסר לה מאה מפתחאן דברכאן דכל יומא לאשלמא לדרגין עילאין כחושבן 'לך לך' (ומסר לה מאה מפתחות של הברכות שבכל יום להשלים את המדרגות העליונות, כפי שיוצא מחשבון 'לך לך' – בגימטריא ק'). היינו שבזה מפרש הפסוק בתחילת פרשתנו (יב, ב) "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך", לך ורד מן הארץ העליונה אל העולם הזה, וזאת בכח ה'לך לך' – המאה ברכות.

ובעצם מונח בזה דברי הארז"ל הנזכרים, שכאשר האדם נשלח אל ה'ארץ', הוא העולם הזה הגשמי והארצי, המלא בחומריות גסה, ובאמת אין הנשמה רוצה לבא לכאן, "על כרחך אתה נולד" (אבות ד, כג), כי היא מפחדת שתגשם כאן בעסקה בענייני הגשם, על זה נותנים לה את העצה של 'לך לך', עם המאה ברכות אפשר לזכך את כל החומר.

ובספה"ק מגן אברהם (ד"ה ויאמר ה') אל אברם לך לך וגו'. הענין הוא על פי דרכי עבודתו יתברך, דהנה בהמשכן היה מאה אדנים, וכנגדם תיקנו רז"ל מאה ברכות, כי המשכן היה משכן הכולל להשראת השכינה והוא מרמז להמשכן הפרטי כמו שדרשו רז"ל (ראה אלשיך) על (שמות כה, ט) 'ושכנתי בתוכם', 'בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, מלמד שהקב"ה שוכן בכל אחד ואחד', שיש בכח כל אחד ואחד מישראל לזכך את גופו וחומריו שיהיה בבחינת משכן ומקדש להשראת השכינה בתוכו, וכשם שבמשכן הכללי היה מאה אדנים שהם היו היסוד להמשכן, כמו כן במשכן הפרטי שכלב כל אחד ואחד היסוד מזה הם המאה

ברכות שמברך בכל יום, שעל יסוד הזה יש בכחו לבנות בנין שלם לזכך ולקשט ולטהר כל אבריו ומדותיו שיהיה בבחינת משכן ומקדש להשראת השכינה".

והן הן הדברים שלמדנו כאן בתניא, שאשר להעלות ולרומם את הגשמיות לקדושה, ולכן אף גוף האדם החומרי והגשמי יכול להיות מרכבה לשכינה. והדרך לזה הוא על ידי המאה ברכות.

ומאריך שם ברמזים כדרכו, לפרש בזה הכתוב דנן, ומסיים, שהנה 'אראך' בגימטריא 'שבת' (כי 'ך' הוא חמש מאות במנין אותיות מנצפ"ך), ושבת הוא מקור הברכה דמיניה מתברכין כל שית יומין עילאין (זוה"ק ג, פ.ט.), והיינו ש"על ידי שהאדם מברך המאה ברכות בכל יום בכונה ומזכך ומטהר את עצמו שיהיה בבחינת מקדש ומשכן לשכינתו יתברך, יש בכחו לעורר מקור הברכה ולפתוח כל הצנורות העליונים בבחינת 'והיה ברכה' להמשיך כל הברכות וכל השפעות טובות על כל ישראל בכלל ופרט ברוחניות וגשמיות אמן".

עב"פ היסוד הוא שהאדם הרוצה להיות בבחינת 'כל מעשיך יהיו לשם שמים', הדרך היא על ידי המאה ברכות, שעיי"ז מכנים את שם ה' ושכחו ותהלתו בכל עניין גשמי וממילא מתקדשת ומתעלה אותה גשמיות לקדושה. ובספרים איתא עוד, שמה שהמאה ברכות מכוונים כנגד מאה אדני המשכן, היינו כי בברכה אומרים את השם 'אדני', וכן במשכן, מה שהאדנים היו יסוד המשכן היינו אור שם 'אדני' שיש בהם, שעיי"ז נמשכה השראת השכינה, וכך בכל ברכה שאדם מקבל בה על עצמו שהקב"ה הוא אדון הכל, עיי"ז הוא ממשיך על עצמו במשכנו הפרטי השראת השכינה.

עצה טובה לומר בכל יום גילוי דעת שכל מעשינו במשך היום יהיו לשם שמים

ובשפת אמת בפרשתנו (מלל"ד), על דברי רש"י "לך לך להנאתך ולטובתך", כתב: "אף כי צוהו השי"ת ללכת ולהניח הכל, לא יעלה על דעת אדם לומר כי צוהו השי"ת להיות נפרש מעולם הזה, רק אדרבה להמשיך קדושתו יתברך בכל מעשיו". היה מקום לחשוב שאברהם אבינו ע"ה, האדם הגדול בענקים, מצטווה לפרוש לגמרי מכל העולם הזה, לא ולא, התכלית אינה לעזוב את העוה"ז, אלא לעסוק בעוה"ז ולהמשיך שם את השכינה. שארפע לשון - 'לא יעלה על דעת אדם'.

והוא שלמדנו, שהקב"ה ברא אדם כשיש בו קליפת נוגה, אי אפשר לברוח מזה ואין זו המטרה, אלא התכלית היא להעלות ולרומם את הכל לקדושה. הציווי 'לך לך' בא בתוך החיים הגשמיים של האדם, למצוא איך אפשר לעשות לשם שמים מכל הגשמויות. זהו לקח טוב, התעוררות גדולה, שיש לנו לקחת עמנו בעמדנו מלימוד פרק זה, איך מעמידים להקב"ה את כל חיינו הגשמיים, להפוך את כל העניינים הארציים לקדושה, להיות 'עובד את בוראו תמיד', מהבוקר עד הערב.

וחשבתי עוד נקודה למעשה בעניין זה, כי אמנם מתעוררים לעשות את הכל לשם שמים, אבל האדם עלול לשכוח, ולכן היה טוב אם עכ"פ פעם אחת ביום יאמרו נוסח של 'לשם יחוד', "הריני מגלה דעתי שכל מה שאני עושה במשל כל היום בכל ענייני הגשמויות הריני עושה לשם שמים". אמנם וודאי שעיקר התכלית היא שהדברים ייעשו בפועל מתוך כוונה של לשם שמים, אבל גם בכך יש תועלת, שעכ"פ יגלו פעם אחת ביום.

וכן אנו מוצאים בכוונות אחרות שמועיל גילוי דעת כזה, כך בהלכה, כמו באפיית המצות מצוה, שכנהוג אומרים בתחילת העסק בכל יום "כל מה שאני עושה לשם מצות מצוה", וכן מצאנו בעניין הדומה לעניינינו, גבי עבודת ה' בלי פניות, וכמו שכתב הבני יששכר בדרך פקודיך (ל"ט יג, מלק הממשנה, ד): "קבלתי מרבתי שלדבר הזה מהני מסירת מודעה קודם העבודה אפילו בינו לבין עצמו יאמר לפני בוראו: רבש"ע גלוי וידוע לפניך שרצוני לעשות רצונך דייקא, ובאפשר באמצע העבודה יפתני יצרי הרע ויפעל במחשבתי איזה מחשבה אחרת לעבוד העבודה באיזה פניה, הנני מבטל אותה המחשבה והרהור ורעותא דלבא, כי רצוני באמת עצור בעצמותי ודבוק במחשבתי לעבוד עבודה שלימה בלתי לה' לברו".

וא"כ גם בעניינינו, יועיל גילוי דעת זה, לגלות שעכ"פ רצוננו לעשות הכל לשם שמים, ואם אין אנו מכוונים זאת אין זה אלא משום אונם שכחה. אכן, דבר שהוא ממש היפך מלשם שמים יש להימנע מעשייתו, אבל על דבר שבעצם יכול להיות לשם שמים, יועיל גילוי דעת להעלותו אל הקדושה אף אם לא יכוונו בשעת העשייה ממש. ויעזרנו ה' על דבר כבוד שמו, להיות כל מעשינו לשם שמים, באמת ובלבב שלם.

